

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

T A R T A L O M:

A szerkesztő asztaláról.	133	fürdője. — Kitünő könyveket.	
Szülők gondja.	134	— Énekes könyveink. — Egy-	
Tibáld József, Pap Mózes.	136	házköri közgyűlések. — A ko-	
Nők világa.	139	lozsvári unitárius főgimnázium-	
Tűzhely mellett.	140	ban. — Gál Elek. — Az unitá-	
El a pohárral. Dr. Boros György.	140	rius ifjak tanulása. Házasság. —	
Unitárius élet Budapesten. Ujvári		Temesvárt. — Magyarsáorosra.	
László.	141	Albertffy Elek — Az egylet	
Egyházi és iskolai mozgalmak.	143	pénztárába.	
Megjött a 20-ik. — Uj lelkészek.		Aranykönyv	146
— Fűzesgyarmatra. — Az érett-		Köszönet.	147
ségi vizsgálat. — Karácsonyfal-		Mulattató	148
ván. — Egyetemet végzett an-		Szerkesztői üzenetek.	148
gol nők. — Unitárius ifjak mu-		Boritékon: Hasznos tudnivalók. —	
zeumi gyűjtőmunkája. — Dr.		Külföldön. — Pályázat gazdasszonyi	
Tóth György. — A hődmezővá-		állásra.	
sárhelyi. — A tanítók gyógy-			

Hasznos tudnivalók.

A közfogyasztásra szánt élelmi vagy élvezeti cikkek előállításával való visszaélések és gondatlanságok megszüntetése végett a következő intézkedések történtek:

Ha valaki a közfogyasztásra szánt élelmi vagy élvezeti cikkbe olyan anyagot kever, melynek az emberi szervezetre való hatását nem ismeri s ha valaki meghal; a cikk előállítója gondatlanságból okozott emberölésben bűnös.

Ha a tejárus elmulasztja meggyőződést szerezni arról, hogy az általa megvett és tovább árusított tej vajjon nem hamisított-e: ha a tej tényleg hamisított, gondatlan eljárásával kihágást követ el.

A tej meghamisítása s ily hamisított tej közfogyasztásra való bocsátása két külön kihágás és az elzárási büntetés egy összegben, ellenben a pénzbüntetés külön állapíttatik meg.

A gazdasági- és ismétlőiskolák felállítására nem a hitfelekezet, hanem a község köteles, de csak oly esetben, ha az ismétlőiskolakötelesek száma legalább 40.

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv., **SZIVEMET HOZZÁD EMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrkötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6K. **Fehér csont, selyem- és bársony kötés** többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. **Bőrkötés remek kivitelben 14 kor.** Megrendelhető a szerkesztőnél.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek,

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok
hoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Közelebről egy ifjú ember azt a megjegyzést tette, hogy a magyarországi unitáriusok nagyon konzervatívok. E miatt nem terjed a vallásuk és nem ismerik az országban. Ellenben Angliában és Amerikában ők a liberális haladás zászlóvivői. Nem azért jegyezzük föl ezt az érdekes észrevételt, hogy cáfolatába bocsátkozzunk, mert hiszen ilyesmit a tények felsorolásával lehet igazi értékére leszállítani. Följegyeztük azért, mert tudjuk, hogy a nevünket nem viselők között sokan vannak ebben a véleményben, ami azt teszi, hogy ők már túlhaladtak a mi álláspontunkon. Legtöbbje azzal kezdi, hogy nem hiszen személyes Istenben. Mások az egyház szervezetét tartják alkalmatlannak és kerékkötőnek. Nem szabad kétségbe vonni, hogy a jóakarató bírálóknak, még ha fájón érint is, sok haszna van. Az a benső forrongás, amely a fennebbi észrevételt szülte keresi a békítő üzenetet, s mihelyt meghallja, örvendező ujjongásban fog kitörni. Az unitárius vallásra azért hivatkozik, mert úgy sejtí, hogy ennek van olyan evangéliuma, amely megváltaná a földült lelket gyötrő kinjaitól. Ezt a sejtelmet igazolnia kell a mai és a jövendő unitáriusságnak. Ki kell vinni a vizek mellé, a mezőkre és a hegyekre is az unitárius evangéliumot. Meg kell mutatni az élő szó és írás minden hatalmával, hogy a léleknek megnyugvást, békeséget, boldogságot, munkaerőt, becsületes életet, üdvös haladást tud biztosítani ez a vallás, amely a hitet tekinti az élet alapkövének, a tiszta és jellemes életet az istenes ország eljövetele biztosítékának.

Naponta tapasztaljuk, hogy a politikai lapok szívesen foglalkoznak vallási kérdésekkel. A felekezeti ügyeket nem bolygatják, de ha az általános érdekü hitkérdésekről valaki ír, azt közreadják.

Az unitáriusok között soha sem volt annyi író, mint most. Mi az oka mégis, hogy a maguk körében nem igyekeznek szólni az unitárius felfogásról, az unitárius mozgalmakról, eseményekről. Hiszen keblí lapjaink bőv anyagot nyújtanak. Az ismeretlenség homályát csak egyesített erővel oszlatathatjuk el.

Világi papok. Magyarországon világi férfiak nincsenek elfoglalva tényleges papi szolgálattal, mint pld. az angol unitáriusoknál, de mégis sokan teljesítenek papot helyettesítő munkát. Akik idegenek között laknak, maguk a család papjai, s egészen rajtuk fordul meg, ha a gyermekek vallásos érzésben nőnek-e fel, s érdeklődni fognak-e egyházuk iránt. Ezen a téren is sok kitűnő példára mutathatnánk rá. Házi istentiszteleteket tudtunkkal sehol sem tartanak. Pedig milyen szép és jó lenne, ha a vasárnap egyik órájában a család összegyűlne s az apa elolvasna egy imát s egyházi beszédet és közösen elmondanák az urimát. Világi embe-reinknek meleg érdeklődésébe ajánljuk az unitáriusok vándorszó-zékét, az „Unitárius Szószékét“, amely gazdag tartalmu kitűnő olvasmány.

Háromszáz év csak halmozta gúnyját, üldözését és pusztító hadjáratát az unitárius vallás ellen, a XIX-ik és XX-ik százban minden új esztendő minden újabb fölfedezés újabb igazságot szolgáltatott a sok szenvedésért s ma már nem is csak a tudományos közvélemény, hanem az egyházak felfogása is. Ma már a Krisztus istensége a Krisztus imádása, a háromságban, az örök kárhozát, az erendő bűn, mik miatt egykor üldözték, csak mellékesen szereplő tanok a többi egyházak hitéletében is.

Szülők gondja.

Talán helyesebb volna azt mondani „szülők öröme“, mert az évvégi hangulatról van szó. Öröm a szülőnek, hogy hazakerültek a gyermekek. Boldogok, hogy újból együtt van a család s a szegény tanulók kipihenhetik magukat. Az első napon csak a kedveskedés járja.

Igaz, hogy a kíváncsiság nagyon öli az anyát, vajjon jól sikerült-e a vizsga, van-e bukás, mert ha van, mi lesz, ha az apa megtudja. Az apa várja, hogy önként álljon elé a bizonyítvánnyal. Tudjuk, hogyha van mivel dicsekedni, csakhamar elékerül, de ha baj van, valahogy elkerülük a kérdést néha két-három napig is.

Az „elégtelen“ elrontja az egész nyarat. Vége a vig szünetnek, de nincs vége-hossza a szemrehányásnak, dorgálásnak, panasznak. A „tanár“ mindig szerepel a megzavart családban, mert

akárhogy smint, az elégtelent mégis csak a tanár adja. „Ha nem volna olyan igazságtalan, ha nem haragudott volna a fiúra, ha többször felszólította volna, s ha . . . ha . . . ki tudná megmondani, még hány „ha“ nem lett volna, akkor a fiú ebből is éppen olyan jól átmehetett volna“. Talán ennél a pontnál jutnak némi pihenőhöz, mert hiszen „a fiú elég jó, elég szorgalmas volt, de nem tehet róla, ha „megbuktatta“.

Egészen elszomorító, milyen nagy harc foly a családokban amiatt az elégtelen miatt ime már hatvan esztendeje, vagyis mióta az érettségi, s azzal együtt a mostani osztályozó osztrák rendszer életbe lépett. Tanügyi körökben komolyan gondolkoznak a vizsgák eltörléséről. És valóban vajjon nem lehetnék-e el az osztályvizsgák nélkül? Vajjon nem felelne-e meg jobban a felvételi vizsga az új intézetbe lépéskor? Nem volna célszerűbb, hogy csak az jelentkezzék vizsgára, aki segély elnyeréséért folyamodik?

A bizonyítvány helyett a tudást kellene célul tűzni. A tudást írásbeli feleletekből lehetne bizonyossággal megítélni. Nem kellene, hogy a „nem tudás“ bukást jelentsen, hanem alaposabb és gondosabb tanulást.

A kérdések mélyére e helyen nem nyúlhatunk le. A szülőknek is, a tanulóknak is azt tanácsoljuk, igyekezzenek biztosítani és szerezni az eddiginél jobb és bővebb tudást, mert olyan tanár még nem volt, aki a tudást tudatlanságnak mondotta volna.

Volna a szülőkhez még egy másik szavunk is. Az unitáriusok két gimnáziumot tartanak fenn óriás áldozatokkal. Miért? Azért, hogy az unitárius szülők gyermekei otthonra találjanak, jó nevelésben részesüljenek, jó és előnyös ellátást kapjanak.

Mi az oka mégis, hogy a gimnáziumban tanuló unitárius ifjaknak csaknem felerésze idegen intézetben tanul? Egyik fő ok, hogy a szülők más intézet mellett, azzal egy városban laknak, s gondoskodhatnak gyermekük személyes felügyeletéről, ellátásáról. Az ilyenek a távollevőknek felét is aligha kiteszik. Miért nem jó hozzám a többi? A tanítást, a felügyeletet, az ellátást, elbánást nem tartják jónak, megfelelőnek? Ha akármelyik ok vezetné a távolmaradásra, azt egyenesen ők az unitárius szülők tudtára kellene adják intézeteink előljáróinak azért is, hogy változtassanak a helyzeten, lehetőleg azért, hogy meggyőződjenek a valóról.

Amelyik unitárius ember csak a távolban panaszkodik, hibáztat, vádaskodik, nem igazán jó unitárius. Mi unitáriusok oly kevesen vagyunk, hogy mindenkinek van tenni, javítani, védeni valója és azt nem volna szabad elmulasztani.

A szülőknek kivétel nélkül elsőrendű kötelességük, hogy fiaikat adják a mi intézeteinkbe, mert csak akkor felelnek meg igazán a nevelőknek.

A szülő gyermekeivel és gyermekeiben építi az egyházat.

Tibáld József.

(1856--1912.)

Lelkészkarunkra a közelben ugyancsak rájárt a kérlelhetetlen halál, közülök többet elragadott, némelyiket fiatalon, másikat java férfi korában. Utóbbiak sorában volt Tibáld József homoródújfelvi lelkész. E sorokat az ő áldott emlékének szenteljük. Tibáld József kevéssel halála előtt nejével közös akarattal egyházunk oltárára hozott szép áldozatával jöltevőinek sorába lépett, magának örök életet biztosított, méltó és illő tehát a róla való kegyeletes megemlékezésünk. 1856. dec. 16-án Sepsikőrispatakon, Háromszék-megyében született nemes székelycsaládból. Szülői Tibáld Lajos és Tibáld Ágnes voltak. Szorgalomban, takarékoságban, józan életbölcsetségben, egészséges életévekben, családi gondoskodásban, közügyszeretethben, egyházas buzgóságban maguk a szülők kiváltak. Ezen szép tulajdonságok csiráit a jó gyermek szülőitől örökölte. Elemi oktatását szülőfaluja iskolájában nyerte. Középiskolai tanulását a sepsiszentgyörgyi református kollegiumban kezdte, I--III. osztályt itt járta, a IV--V. osztályokat a székelykereszturi, VI--VIII. osztályokat pedig kolozsvári középiskolákban végezte. Itt tett érettségi vizsgát 1876-ban. A jobb és élénkebb természetű tanulók közé tartozott mindig. Papi pályára lépett. Papnevelő intézetünkben 1879-ben papi oklevelet nyert. Érdemére legyen írva, a tiszta székely eredetiséget, jelleget, természetességet tanulókorában is megőrizte, kedvesen, találóan juttatta kifejezésre. Jóravalósága, életrevalósága, takarékoság iránt való hajlama, különböző irányokban mutatkozó érdeklődése már tanuló korában látható volt eljárásaiban, életrendjében. A meleg baráti szeretet is szép vonásai közé tartozott, amit életén át híven megőrzött és ápolt.

Kolozsvári főgimnáziumunknál mint végzett papjelölt 3 iskolai éven át (1876--1879.) gazda, majd rövid ideig ellenőr és egy évnél tovább a 4. elemi osztálynak tanítója volt. 1881. jan. 1-től székelykereszturi gimnáziumunknál köztanító és iskolafőnök lett. Ez utóbbi helyen állásaiban 1883. jun. végéig maradt.

1883. nyarán a muzsnai egyházközség hivei közös akarattal és elhatározással lelkészüknek választották meg. Állását 1883. aug. 3-án foglalta el. Az Úr szőlőjének hív munkása lett, pásztor és nyáj egymásra találtak. Mindkét részről folyt a lelkes munka. Az ifjú lelkész nemes ambícióval telt lélekkel dolgozott, a hitek szeretete követte lelkes munkájában. E szeretet, közmegbecsülés lelkesedését fokozta, neki szárnyakat adott. Munkakedve, megelégedése, lelkesedése még teljesebb lett, amikor még ez évben nőül vette Petke Vilmát. Szívük, lelkük összefort, egymást boldoggá tették, az élet küzdelmeiben megerősítették. Példás életük jótékonyan

vonzó hatással folyt be az egyházközség, sőt az egész falu népére. Elvül vallják a munka nemesít. Ez elvet szorgalmas munkában meg is valósítják. Az élet gazdasági irányára is kiterjesztik figyelmüket. Munkakörükbe az okos, takarékos gazdálkodást is felveszik. Szorgalmaskodnah, magzatok reménye is táplálja, a szorgalomban előre viszi. E reményükben azonban csalódtak. Gyermekekkel nem lévén megáldva. Muzsnán 1888. november haváig buzgolkodnak. Ekkor Homoródújfalura költöznek. A buzgó pap az egyházközségben is tovább alkot, lelkes munkájának nyomában áldás fakad, az egyházközség vagyonban gyarapszik, vallásos buzgóságban erősödik, szellemi világossága tágul. Gazdasági téren is az új elvek, új irányok, új ismeretek teret hódítanak. Vallás-, erkölcsi, szellemi, értelmi és gazdasági képén meglátszik a jó pap buzgó munkájá-

Tibáld József.

nak hatása. E hatás folyton bővül, mert a jó papné itt is karöltve munkál erre férjével, az ő szivélyességével, előzékenységével, kedvességével, megnyerő, bizalmat keltő modorával. Ez áldásos munka csendben, zajtalanul folyt le. Az idő gyorsan eljárt. A lelkes pap és lelkes papné boldog házasságuk 25. évében a köri papságnak, rokonoknak és jóbarátoknak a környezetében híveik örömére 1908-ban ezüst menyegzőt ültek. De fájdalom, a buzgó pap betegeskedni kezdett. Betegsége egyre növekedett, testét sorvasztotta, buzgóságát, jóakarátát azonban gyöngítini sohasem tudta. Több mint 6 évig tartó betegeskedése alatt erős akarattal vezette nyáját, ritka lelkiismeretességgel végezte a reája bízottakat. A jó feleségnek férje iránt való hívséges szeretete, finom lelke, hűsége férje hosszszas betegeskedése alatt tűnt ki teljes nagyságában. Férjével ő

igazán vele türt és vele szenvedett a kinteljes években. A lelkes pap végre, a leggoudosabb ápolás mellett is egészségét vissza nem nyerhetvén, 1911. végén nyugalomba kellett, hogy vonuljon. Régebben tanácsolták orvosai ezt neki, de munkaszeretete, erős akarata ezt neki nem engedte, valameddig nagy betegsége az ágyba nem döntötte. Az udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság homoródoklándi fiókkintézetének aligazgatója volt. E minőségében is nagy szolgálatot tett a székely népnek, a Székelyföldi közgazdaságnak.

Hosszas szenvedés után 56. életévében, lelkészi szolgálatának és boldog házasságának 28. évében márc. 7-én elhalt. Nagy részvét mellett a sepsikörispataki temetőben helyezték örök nyugalomra. Szülőfalujába, övéi közé kívánczolt. Emléke köztünk maradt és fenn is fog maradni örökkön örökké. Emlékét nem holmi porladó márványkő őrzi, hanem a közművelődés oltárára tett áldozata. Nemes lelkű nejével egyetértően ez év január havában tett végrendeletükben munkás életük gyümölcsét legnagyobb részben az unitárius egyház tanintézeteinek hagyományozták, és pedig 8000 K-t hagytak a székelykereszturi, 4000 K-t a kolozsvári gimnáziumoknak, 4000 K-t a kolozsvári papnevelő intézetnek. Kamataikat családjaikból származó rokon tanulók élvezik vallási különbségre és előmenetelre tekintet nélkül, ha ilyenek lesznek, ellenesetben szegénysorsú jó előmenetelű unitárius tanulók kapják. A sepsikörispataki unitárius egyházközségnek 500 K-t hagyományoztak. Kamatjövedelmének egy része sírjok gondozására fordítandó, a fennmaradó része tetszés szerint az egyházközség céljaira használandó föl. Ha a fent nevezett hagyományi összegeken felül mindkét fél elhalálása után hagyatékként készpénz marad fenn, azt felerészben a megboldogult hagyományozó testvérei vagy azok leszármazói kapják törzsenként egyenlő arányban, a másik fele pedig szintén egyenlő arányban a kolozsvári, a székelykereszturi unit. gimnáziumokat és a sepsiszentgyörgyi református Mikó-kollegiumot illeti.

Ezüst menyegzőjük alkalmával a jelenlevő lelkésztársak egymás között gyűjtést indítottak, 60 K-t gyűjtöttek össze és azt Tibáld József és neje Petke Vilma alapítvány címen a homoród-újfalvi iskolának adták át oly célból, hogy kamatjövedelméből a jó tanuló iskolás gyermekek vizsgák alkalmával jutalomkönyvekkel jutalmaztassanak. A barátságának szép megnyilatkozása. Ez összeget a jubiláló házastársak 200 K-ra emelték.

Fentiekben egy derék emberünk életképét mutattam be. Szép kép. Egy lelkes, munkás, szerény unitárius papot látunk benne, mellette a hozzá méltó derék papnét, a jó feleség mintaképét. E képet ne feledjük, magunk előtt tartsuk. Tanuljunk róla. Legszebb törekvésünknek ismerjük életünket úgy leélni, hogy tetteinkkel mi

is ily képet biztosíthassunk magunknak, erre legalább is buzgón igyekezzünk. Az ifjú nemzedék, a tanuló ifjúság kebelében folyton hálás érzelmek éljenek e nemcs jóltevő iránt, aki a tanulóifjúságért a nemzet virágáért áldozott. Hálánkat, tiszteletünket terjesszük ki életben levő áldottlelkű özvegyre is, s kívánjuk, hogy a földi életnek még sokáig legyen részese.

Pap Mózes.

NŐK VILÁGA.

„**Karácsonfalvi Unitárius Nőegylet**“ évenként mind-mind több jelét adja az ő életrevalóságának s ennek tudatában a vezetősége is mindent elkövet a magasztos nemes cél elérésére. Karácson első napján este szép karácsonyfát állított az iskola belső nagytermében, ajándékot kaptak a gyönyörűen ékesített karácsonfalvi fenyőfáról az iskola összes növendékei s a nőegylet tagjai nem iskolaköteles gyermekei. Benczédi Mózes énekv. tanító vezetése alatt énekelt az iskolai növendéksereg, közben szavaltak, megnyitót, illetve bezárót mondtak Demeter D. lelkes és Kelemen Lajos ig.-tanító. Husvét másodnapján este leány és legény műkedvelőkből alakított társaság adta elő a „Kintornás család“ népszínművet nagy erkölcsi s anyagi sikerrel. A község ház nagyterme úgy megtelt, hogy ünnep utáni vasárnap estve ismételni kellett azok kedvéért, kik helyből, vidékről — husvétban — nem fértek be. A siker oroszlánrésze Demeter Denesné nőegyl. elnököt, Barabás Irma és Déák Róza k. a. egyl. titkárokat illeti, de kijár bőven a szereplőknek is. A nőegylet farsangi bálja is, mely értéktárgyak kisorsolásával volt összekötve, fényesen sikerült. A nőegylet a konfirmáló növendékek részére 8 drb. „Konfirmációi Emlék“-könyvet vásárolt, konfirmált 14 fiú, 8 leány, fiúk az egyh. község ajándékából kapták. Templomi használatra 10 drb énekeskönyvet hozatott. Szintén az egylet munkásságát dicséri, hogy elhunyt tagjai koporsójára minden esetben koszorút celyezett.

Csak előre! Növekedjék, gyarapodjék és virágozzék. Ez meg is történik, mint ismerjük a vezetőség nemes buzgóságát és a tagok érdeklődését.

TŰZHELY MELLETT.

Mit tanulnak a fiatalok?

A nyári két hónap alatt „fennmaradnak“ a fiatalok a templomban. A tiszteletes ur *vasárnapi iskolát* tart velük. „Anyjuk“ a multkor ott maradt volt és nem bánta meg, mert igen szép dolgokat mondott el a „tiszteletes“ ur. Nem is hitte volna „anyjukom“, milyen szépen tudnak énekelni a mi fiaink. Neki úgy jött, hogy a leányok tán még hangosabban fújták, mint a fiuk. A Nagy Lajosék diák fia is ott volt. Látszik, hogy diák, mert ő legjobban tudott felelni, mikor a tiszteletes úr kérdezte. Egyszeribe megmondotta, hogy az unitárius vallást János Zsigmond fejedelem 1568-ban az országában olyan törvényes vallássá tette, amilyen a többi volt. „Apjuk“ sem bánná meg, ha vagy egyszer „fennmaradna“.

El a pohárral.

Kolozsvárt a Kossuth-asztaltársaság estélyén a Kossuth pohárral április 19-én mondott köszöntője dr. Boros Györgynek.

El a pohárral, gyöngyeit bár
Fényes habokban hányja föl,
Csak hiu álmokat idéz már
Lelkemben, mult idők, a mult idők felől.
S tükrében, tiszta fénye mellett,
Mint egy bűbájos üvegen,
Vesztett reményt, kihalt szerelmet
Mutat fel árnyakul nekem.

Vesztett remény és kihalt szerelem. Semmi más. Legfőbb egy név még . . . Akadt e hazában magyar ember, aki nyilvánosan megvádolta Kossuth Lajost és beakarta bizonyítani, hogy az ő hazaszeretete hitvány, hiu ábránd és önzés volt. Amikor ez a vád végig járta a hazát, megérezte a honfi szív, hogy nagy vihar volt, amely kidöntötte a nemes fenyőt és élethez juttatta a bogáncskorót.

Szörnyűséges lesz az a kép, amelyet Kossuth Lajos halála után száz évvel fog készíteni az akkori művész a mozgósínház számára. Első jelenet lesz a temetés, melyet a magyar nemzet a turini remetének rendezett. Az út szélén, hol a gyászoló nem-

zet elvonul, egy jegenyefán ül a Mátyás király hollója s szárnyából egy tollat rá dob a gyászkozsira. Aki olvasni tud, akkor magyarul, azt fogja leolvasni a tollról: Mátyással kihalt az igazság, te pedig a hazai földre viszed a reménységet. A gyászmenet megállójánál egy tépett, rongyos varjura lecsap egy ismeretlen sas és éppen akkor ragadja el, amikor háromszor elkiáltja: kár, kár, kár!

A kép többi részén sok tarka furcsaság fog látszani, melyekből most még csak azt lehet kivenni, hogy Budapestet Bécsrel egy villamosvonal köti össze s a fölött száz meg száz rézsodronykötél fut föl a császárvárosba és állandóan csúsznak le rajta a gyári ipartermékek kosarai, alatta a tehervonatokban kocognak a hizott magyar ökrök hosszú szarvai. Egyik kép véres csatát mutat, melyből csak egy vörös zászló látszik ki. A zászlón e szavak: éljen a népjog! A bécsi burgban és a budai várpalotában össze lesz állítva Hammurabitol az utolsóig minden uralkodó viselt dolga és a budai terem végében mutogatni fogják a mumiáját annak a magyarnak, aki még a XX-ik század végén is hinni merte, hogy él magyar, áll Buda még!

Ez a megtépett magyar fogja elmondani az utolsó köszöntőt a Kossuth-serleggel és így fog szólni az ábrándos lelke előtt megjelent magyarokhoz: Üdvözöllek testvéreim, jó magyarok! Ti hivek voltatok a Kossuth halála napjához, ti nagy dolgot miveltetek, midőn megjelentetek a fehér asztalnál és éltettétek az én ősz atyám, Kossuth Lajos szellemét. Szomorú hírt visztek nektek innen a földről: Kossuth Lajos nem támadott fel a magyaroknak soha, miért, oh miért engedtétek meg, hogy haza hozzák Kossuth koporsóját, miért engedtétek meg, hogy haza hozzák Rákóczi porait. Ime, most már csak halott magyarotok van, de élők egy sincs. Én is távozom innen, ahol idegen, nemzetközi, élettelen, sivár elegy-belegy minden.

Mi volt ez? Egy viharos éjszaka nehéz álma. Miért is mondtam el önök előtt kedves uraim, akik mindannyian hű magyarok, akik hiszik, hogy lesz még egyszer ünnep a világon.

Ne csak higyük! Cselekedjünk és tegyük szent fogadást hazánknak, Istenénkül nem fogunk imádni mást

Föl hát a pohárral, éltessük Kossuth Lajos szellemét itt és mindenütt addig, amig megvalósul szerte a hazában.

Unitárius élet Budapesten.

Május hó másod vasárnapján tartotta a cseléd otthon utolsó felolvasó ülését. A XXV. zsoltár éneke után Józán Miklós esperes mondta el a „Miatyánkot“. Ujvári László egynehány legendáját

olvasta fel. Ezzel a felolvasások sorozatát bezárta az egylet, de a munka — délutánokon serényen tovább folytak és eltartanak június végéig. Nevezetes napja volt a Dávid Ferenc Egyletnek, amikor a Bethlen Gábor-kör jubileumán részt vett. Az ünnepélyes zászlóavatást megelőző hálaadó isteni-tiszteleten részt vett Józán Miklós unitárius esperes is. A Kálvin-téri református templomba gyülekeztek a három (ez alkalommal már három) protestáns egyház eivői, hogy egy szívvvel lélekkel ünnepeljenek. Ricsey György Mendelsohn: „Praeludiumát“ játszotta orgonán s utána a dyülekezet énekelte „Jövel Szent Lélek Ur Isten“ és „Menybéli felséges Isten“ című énekeket. Kaczián János ág. hitv. ev. esperes mondott imát. Ezután Ricsey György Bossi: Cansoncináját orgonálta. Haypál Benő református lelkész tartott prédikációt békét és megértést és lelki hitet hirdetve. Józán Miklós unitárius esperes tartott záróimát. Ezután a közönség énekelte a „Te benned bízunk eleitől fogva“ éneket és Ricsey György Bossi Maria Festivát orgonálta. Ez a műsor száraz leírása. Az a lelkesedés, az a szeretet, ami a lelkeket áthatotta: leírhatatlan.

Végül a június hóba tartott közgyűlésről kell még megemlíteni. Az idén is megtartotta az egylet havi felolvasásait novembertől ápriliséig. D. Kiss Ernő, Borbély Sándor, Perczelné Kozma Flóra, Dr. Sztheló Kornél, Dr. Wass Miklós, Dr. Zsilinszky Mihály tartottak az idén fölolvasást. És a műsort jeles művészek és művésznők tették teljessé énekükkel, orgonajátékukkal és szavalatukkal. A Cseléd-otthonban is látogatottak voltak a felolvasások, sőt a háziipari tanfolyamnak 20—30 cseléd volt a tagja, kik örömmel tanulták meg a berliner munkát. Ezekben számoltam be a Dávid Ferenc-egylet erkölcsi sikerét. Az erkölcsi siker mellé anyagi siker is járul. Az egylet vagyona: 3252 K 71 f. A vagyon áll: Ürmössy Miklós miniszteri tanácsos alapjából: 1351 K 17 f., az alapító tagok alapjából: 970 K 86 f., készpénzben 870 K 73 f., és a kamatok 59 K 95 f. A tavalyi bál tisztá jövedelme 352 K 41 f. Nem volna teljes a tudósítás, ha meg nem emlékezném arról, hogy özv. Bogyay Kálmánné belépett az alapító tagok közé és Perczelné Kozma Flóra s Józán Miklósné látták vendégül a Cseléd-otthonba megjelenteket. Fogadják e helyen is köszönetünket.

Ezekben akartam megemlékezni a budapesti unitárius életéről az évzárás alkalmából. Adja az Ég Ura, hogy a jövő évet még több reménységgel nyithassuk meg és még több eredménnyel zárhassuk le, mint az ez évit.

Budapest, 1912. június 18.

Ujvári László.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Megjött a 20-ik. Lapunk 6-ik számában megírtuk, hogy a 19-ik örökös alapító után jönni fog a 20-ik. Jóslatunk bevált, mert a lelkes unitárius Imreh József, ez az igazi világi pap, azonnal írt, hogy a 20-ik helyet tartsuk fenn neki. »Nem születtem ezekkel bírónak — írja, de szerény tehetségem szerint mindenütt jelen szerettem lenni, ahol adakozni kellett az egyházi téren... Mondhatom, hogy egyházi lapjaink szelleméből táplálkozom, s ezek után találok vigaszt nagy megpróbáltatásaim közepette.« A 21-ik hely is immár be van töltve. Nagyiklódi Tischler Mór befizetett 100 koronát. Eddig is előfizetője volt lapunknak. Hogyne örvendenénk a jószívű adakozóknak, mikor immár megnyílt az út a 25-ik helyhez. Biztosítjuk olvasóinkat, hogy mihelyt az előtte levő hézag betelik, a 25-ik azonnal jelentkezni fog.

Új lelkészek. A tanév végén három ifju nyert minősítést az unitárius lelkészi pályára. Bárka József jeles eredménnyel, Gál Mózes és Sebe Ferenc. Gál Mózes a főtiszt. püspök ur immár ki is nevezte Lókodra lelkésznek. Bárka József füzesgyarmati lelkész lesz és Sebe Ferenc szentpéteri.

Füzesgyarmatra a főtiszt. püspök úr kinevezte rendes lelkésznek Bárka József lelkészjelöltet. Bárka r. katolikus teológiákat végzett s a mult évben lépett be egyházunkba. Egy évig volt rendes tagja teológiai intézetünknek. Kötünő tanulónak és jeles szónoknak bizonyult. A kolozsvári egyházközség egy félévig segédlelkésznek alkalmazta, mialatt hallgatóit meghódította. Jó reménységgel nézünk alföldi missziója elébe.

Az érettségi vizsgálat június 28-án fejeződött be az unitárius főgimnáziumban. A legszebb vizsgák közé tartozott. Jelesen 6, jól 11, egyszerűen 15 érett és két hónapra javítóra utasított 4. A báró Petrichevich-Horváth K. főgondnok 200 K jutalmát Engel Rudolf, 50 K-t Benedek Gábor nyerte. A kormányképviselője Dr. Vass Miklós kaposvári főgimn. tanár, a vizsgálat elnöke Kozma Ferenc isk. f. ü. gondnok volt.

Karácsonfalván jun. 9-én d. e. ünnepi istentisztelet volt a király koronázása 45-ik fordulata alkalmából. Demeter D. lelkész buzgó imát és hazafias szellemű beszédet mondott nagy templomi közönség előtt. D. u. az Erzsébet-téren, az emlék körül szintén lelkes ünnepe volt az iskolának. Harmónikus ének után Demeter D. lelkész, gond. elnök megnyitó beszédet tartott, elmélkedvén a „fákról és madarokról“. Kelemen Lajos ig. tanító alkalmi imádságot mondott s fogadalmat tettetett a nagyszámu iskolásokkal, hogy a fákat ápolják, a hasznos madarakat védik. Benczédti Mózes tanító bezárta a meg-ható ünnepélyt. Több iskolás növendék szavalt s volt szép ének is.

Egyetemet végzett angol nők. Az angol nők a tudományok tereit hatalmasan ellepték. A londoni egyetem kibocsátott eleddig két ezer baccalaureat a szépművészetből, hatszázat a természettudományokból, száznolcvan nyert Magister fokozatot a szépművészetből, százhetven lett baccalaurea az orvostudományokból, hat lett magister a sebészetből, négy baccalaurea a jogból, négy a hittudományokból, három doktor az irodalomból, három baccalaurea a zenéből és kettő doktor jogból.

Unitárius ifjak múzeumi gyűjtőmunkája. Két és fél évvel ezelőtt kolozsvári kollégiumunk néhány végzett ifja érettségi vizsgája után Kolozsvárt néprajzi tanfolyamot hallgatott s mindjárt azon az ószón igen szép gyűjtést szolgáltatott be az Erdélyi Múzeum néprajzi gyűjteményébe. Az első gyűjtők közül Izsák Lajos és Adorjáni Ferenc tűntek ki leginkább, akiknek az E. M. E. választmánya külön köszönetet nyilvánított. Igen jó gyűjtése volt Bágyonból Balogh Gábornak is. Most az E. M. E. 1911-i Évkönyve újra három gyűjtőnek hozott szép elismerést. Ott olvassuk a néprajzi gyűjtéssel kapcsolatban a következő sorokat. „Különös elismeréssel Pap Ferenc, Izsák Lajos és László Péter működéséről kell megemlékezni, akik Kobátfalván és Medeséren dolgoztak. Gyűjtésük java része a házberendezésre vonatkozik “

Dr. Tóth György törv. bíró a bölöni tanulóknak jutalmul köldött 8 drb énekes könyvet. Kisgyörgy Tamás ig. tanítónk köszönő szavai: »ilyen s ehez hasonló jószágos gondolatra, fáradságra és áldozatra csakis oly egyén képes, kit önzetlen faj- és nemzetszeretet, soha el nem évülő szülőföld- és hitszeretet vezérel, ki miveltségénél és kiküzdött magasabb állásánál fogva magához szeretné ölelni hitrokonait, székeltestvéreit. Kedves bíró úr! A jó kselekedet által támasztott benső örömmel nincs boldogabb érzésem. Nemes cselekedete eme jutalmát hosszú időn át élvezze, hála és köszönet érte.«

A hódmezővásárhelyi diplom képét közli a »Christian Life« című londoni unitárius lap. A képen felismerjük Kováts József gondnokot, Barabás István lelkészt, Boros Áron tanítót. Willans J. B., aki a felavatónépelyen jelen volt, egy pár találó megjegyzést írt a kép mellé.

A tanítók gyógyfürdője, üdülő és gyermek nyaraló-telepe létesítésére a közoktatásügyi miniszter évi 2000 K államsegélyt engedélyezett. A közoktatásügyi kormánynak ezen nagy jelentőségű erkölcsi és anyagi támogatása teljes mértékben biztosítja a gyógyfürdő és üdülőtelep kiépítését. A gyógyfürdő és tanítók, a legminimálisabb árszabással a székeludvarhelyi Szejké fürdőn már megnyitották, s ennek prospektusa mindenre nézve teljes tájékozást nyújt. Ugy a fürdő, mint a részvénytársaság ügyére nézve minden megkeresés Gyerkes Mihály ig. tanító címére Székelyudvarhely, küldendő.

Kitűnő könyveket ingyen küld lapunk szerkesztője azoknak, akik a postai költségre 20—20 fillért be- küldenek. A könyvek címei: *Szabadelvi vallásos gondolkodás. Vallás és szabadság. Vallás, hit és szabadság.* A három kötet hatvan jeles író kitűnő gondolatait tartalmazza. Csak korlátolt számú példánnyal rendelkezünk. A kötetek külön-külön rendelhetők meg.

Énekeskönyveink és más egyházi kiadványok kezelését a könyvtartól Kelemen Lajos tanár, egyházi levéltáros vette át. A megrendelések ezután ide intézendők. Öt példánytól kezdve a megrendelt műveket bérmentve küldik.

Egyházköri közgyűlések ideje június vége és július hónap A háromszéki és küküllői körök lapunk megjelenésekor már túl is lesznek rajta. A tárgysorból itélve mindenik érdekes és élénk lesz.

A kolozsvári unitárius főgimnáziumban az 1911/12-ik évben tanult 339 növendék, unitárius 210, ref. 26, r. kath. 26, g. kath. 2, ág. ev. 18. g. kel. 3, izr. 54. Ezek közül magyar 334,

oláh 4. német 1. Jó magaviseletű volt 295, szabályszerű 28, kevésbé szabályszerű 1. Egy órát sem mulasztott 60. Jeles volt 19, jó 56, elégséges 202, egyből elégtelen 31, kettőből 17. többől 14. A gimn. tanulók segélyére és ösztönzésére fordítottatott 28 539 K79 f.

Gál Elek nyárádgálfalvi lelkész 40 évi szolgálattal nyugalomba vonul f. évi október 1-vel. Az E. K. Tanács a nyugalmazási kérést ajánlattal fogja a főtanács elébe terjeszteni. A derék lelkipásztor ily huzamos szolgálatával egyháza teljes méltányolását érdemelte ki.

Az unitárius ifjak tanulása nagy mértékben meg van könnyítve. A lelkészi pályára készülők teljesen ingyen lakást élveznek, élelmezésükre az 1911/12. évben 1844 kor. 80 fillér fordítottatott, légációból (templomi szolgálat) 1600 koronát kaptak. Ez évi segélyük 5336 kor. 14 f. tett. Egy személyre 381 kor. jutott az ingyen lakáson kívül. E mellett pályadíjúl ki volt tűzve: 1060 kor. Külföldi tanulmányi segély volt Angliában két intézetnél majdnem 5000 kor Német egyetemek látogatására 1000 korona. Ez összeg csak minden második évben élvezhető.

Házasság. Marossy Márton Hom-keményfalvi lelkészünk június 4-én eljegyezte Kiss Ágnes kisasszonyt, néhai Kiss András ny. tanító kedves és művelt leányát.

Temesvárt, hol a Dávid Ferenc idejében Karádi Pál az alföldi püspök lakott, az unitáriusok dr. *Barabás* Ábel főgimn. tanár, volt abrudbányai lelkész vezetése alatt tömörültek. A felüöttek és gyermekek annyira megszorodtak, hogy pünkösdi hétfőjére konfirmációra hívták meg köri esperes Jozan Miklós afiát. Az ünnepélyre Szabolcska költő-pap nagylelkűen átengedte templomát s ő maga is részt vett az urvacsora osztásban. Jozan Miklós afia prédikált, dr. Barabás kérdezte ki a konfirmálókat. Az unitáriusok nyilvános fellépése esemény számba ment Temesvárt s rendkívüli érdeklődés kísérte.

Magyarsárosra beköszöntött új lelkésze Székely Tihamér volt pipei lelkész. A hívek nagy szeretettel fogadták, ő beköszöntőjében igazolta, hogy érdemes volt a bizalomra. Édes atya Székely Zsigmond kálnoki lelkész beiktatójában atyai áldásaival halmozta el. Az új lelkésznek nemcsak otthonra, hanem Amerikára is ki kell terjesztenie figyelmét, mert híveinek nagyrésze ott lakik. Sikert kívánunk!

Albertffy Elek fodrás egészen váratlanul elhunyt Kolozsvárt június 17 én 52 éves korában. A légcsőbe szaladt kis morzsa ölte meg az ebédülő asztal mellett. Szorgalmas iparos és buzgó egyháztag volt.

Az egyesület pönztárába a f. évi április hó 24-től június hó 20-ig rendes tagsági díjat fizettek: Benke Elek Székelykeresztúr 912-re, Fülöp Mózes Medgyes 909 910-re, Lengyel Ferenc Piski 912-re, László Sándor Sárbogárd 910—911-re, ifj. Bardóc Ferenc Torda 912-re, Pál Sándor Barót 911—912-re, dr. Sükösd Zsigmond Hosszufalu 905-914 re, Csia Béla Brassó, Kun Adám, Kun Sándor Kolozs 912-re, dr. Sándor Balázs Budapest (912—913-ra), özv. Abrudbányai Béláné, Árkosi Lajos, Antónia János, Ambrus Dezső, Ambrus József, Árkosi József, dr. Borbély István, Belle Lászlóné, Benkő Mihály, dr. Boros Györgyné, Csifó Salamon, Csifó Salomonné, Csegezy Árpád, Dánffy Alfréd, Deák Lajos, özv. Dengyel Jánosné, Dávid Albertné, dr. Engel Gáborné, dr. Ferenc József, Farkas Vilmos, Fekete Gyula, Finta József, Fangh Erzsébet, dr. Gál Kelemen, Gámán Dezső, Gyulay Árpád, dr. Gál Zsigmond, Gál Jenő, dr. Gyergyay Árpád, Hadházy Sándor, özv. Haller Rezsóné, Hidegh Mihály, Hidegh Mihályné, dr. Hintz György, dr. Hintz Györgyné, Hengyi Gyuláné, Incefi Tamás, Kozma Ferenc, Kovács Gézané, dr. Kenessey Béla, Kelemen Lajos, özv. Kántor Józsefné, Lakatos Ferenc, Léhman Róbertné, László Gyula, Losoncy Albert, dr. Lukácsi József, Lendvai Emil, Macskási Lajosné, Magyarai Mihály, dr. Mikó Imre, özv. Mikó Imréné, Mina János, Müller Gyula, özv. Májay Istvánné, Móric Már-

ton, dr. Nyiredy Gézané, Nagy Gyuláné, Nyirő Gézané, Orbók Ferenc, Pákey Lajos, Pálfi Márton, Pál István, dr. Pálfi József, Puskás Lajosné, Schuster Emil, Szilágyi József, özv. Simon Ferencné, Somlyai Mihály. Szilágyi Béla, Sincky Julia, Tischler Mór, Pál György, Bereczky Zoltán, Tarcsafalvi Albert, Tarcsafalvy Albertné, dr. Tóth György, Tamás Lajosné, Turcsányi Gyula, Ürmössy Tivadar, Ürmössy Károly, Ürmössy Károlyné, Wass Domokos Kolozsvár 1912-re. dr. Veress Vilmos 907-re, dr. Váradi Aurél, Végh Mihály, Varga István 912-re, Vass Pál 911—912-re, Vári Albert, Zsakó István, Zoltán Albert, Zsigmond Károly, Binéc Sándor, Fekete Ferenc, Gothárd Sándor, Guzner Gyula 912-re, Jakab Géza 913-ra, Keresztély Mózés, Lőrinczy Dezső, Péter György, Simon István, Sági Lászlóné, Szentpéteri Gyuláné, Székely Eerenc, Török Julia, Vass József, Vass Zsigmond, Tóth Birike Kolozsvár 1912-re.

Előfizetői díjat fizettek: Bokacsek Józsefné Zsidve 908—909-re, Kelle Arthur Liptóújvár 912—917-re, Péterffy István Alsóárpás, özv. Bogri Józsefné Bodola, Lukács Géza Debrecen, Színte Ferenc Sepsikőröspatak, Ambrus Dezső, dr. Balázs Ferenc, Barabás Miklós, Elekes Jánosné, dr. Ferenc Áron. Fazakas Ferenc, Kovács Gábor, László Domokosné, Osztian József, dr. Polc Rezső, Reitter Aladárné, Szónyi Gáborné, Ürmössy Jenő, Weress József Kolozsvár 912 re, Ürmössy Kálmán 911—9 2-re.

Alapítói díjat fizettek: Raffaj Zsigmond Verespatak 50 K-t és Nagyiklódi Tischler Mór Kolozsvár 100 K-t.

Az U. K. céljaira ajándékozott Kelemen Árpád Székelykál 12 K-t Fogadja az egylet köszönetét, Kolozsvár, 1912. június hó 20-án. G á l f i Lőrinc, pénztárnok.

Aranykönyv.

A homorodszentmártoni unit. egyházközség részére 1910-ben ajándékoztak a következők: Beke János és neje Csáki Lidia egy nagy gyásztakarót finom szörmekelméből, hogy nagypénteken és temetkezések alkalmával az úrasztalára tétessék, 40 K. Husvéti szent ünnepekre úrvacsorai kenyeret Beke Péter és neje Miklós Zsuzsánna adtak, értéke 1 K. Ugyanakkor bort a fogyasztási szövetkezet 4 K. Bencze Ferenc és neje Sándor Rebeka az eklézsia javainak gyarapítására 5 K. Pünkösztkor urvacsorai kenyeret Dombi Gyula 1 K. Ugyanakkor úrvacsorai bort a fogyasztási szövetkezet 4 K. T. Bocz Elekné sz. Dombi Krisztina egyetlen leánya t. Baczó Gáborné sz. Kádár Eszter emlékére ajándékozott az egyház pénztárába oly célból, hogy annak évenkénti kamata úrvacsorai kenyér és bor beszedésére fordíttassék, az összeg 100 K. Ugyanerre a célra özv. Kerekes Istvánné sz. Molnár Juliánna 50 K. Ugyane célra szintén özv. Dombi Jánosné 2 K. Szent Mihály-napkor urvacsorai kenyeret ajándékozott Dombi Mózés 1 K. Úrvacsorai bort ajándékozta a fogyasztási szövetkezet 4 K. A karácsonyi szent ünnepekre úrvacsorai ke-

nyeret Bocz Elek és neje Dombi Krisztina 1 K. Ugyanakkor úrvacsorai bort a fogyasztási szövetkezet 4 K. Győrfi Géza kabai tanár ajándéka 2 K. Özv. Dombi Mózesné lelkészné ajándéka 3 K. Győrfi Béla tanuló egy bál jövedelméből ajándékozott 35 K. A helybeli nőegylet ajándéka 45-90 K. Kádár András ajándéka úrvacsorai célra 20 K. Ifj. Simén Ferenc ajándéka 10 K. Orgona kijavítására ajándékoztak a következők: Id. Beke Péter 1 K. Beke Sándor 1 K. Jakab József 1 K. Beke András 1 K. Timár Mózes 1-20 K. Dombi Pál 1 K. Ifj. Dombi Mózes 2 K. Pál Lajos 1 K. Id. Szász István 1 K. Beke András 1 K. Többen ajándékoztak pénzben jedyzökönyv szerint 12-70 K. Többen gabonába ajándékoztak az orgona javítására 6 véka gabonát, pénzértéke 18 K.

1911-dik évben ajándékoztak: Helybeli nőegylet ajándéka 78-59 K. Ifj. Kádár Péter gondnok ajándéka 5 K. Egy bál jövedelméből többen toronyalpra 24-61 K. Ifj. Kádár Péter husvétkor, Sós Ferenc pünkösdkor, Kolésa János Szent Mihálykor, Kolésa István karácsonkor úrvacsora kenyeret 1—1 K értékben. Kolésa István és neje ajándéka a pénztárba 2-66 K. Mindezek a buzgó és kegyes adakozók fogadják e helyen is hálás köszönetet az egyházközség nevében.

Hemoródszentmárton, 1912. évi június 1-én.

Dombi János, unitárius lelkész.

Köszönet. A sinfalvi unitárius egyházközségnek Szolga János és neje Szolga Ágnes (megh. 1912. máj. 14.) egy kemény kőrifából szépen kidolgozott, faragott úrasztalát ajándékoztak 250 korona értékben. Középen búzakalász és szőlőgerezd, ezt köríti az ajándékozó neve. Az asztal szép kidolgozása Gál József műasztalost dicséri. Pünkösöd első napján adtuk át ünnepélyesen a közhasználatnak ez értékes asztalt, mely templomunknak valóban ékessége. E nagybecsű adományért e helyen is forró köszönetet mondunk az egyházközség nevében a nemesszívű, áldozatkész adakozóknak s bár az ég hirtelen és váratlanul szólította el a kegyeslelkű asszonyt, de emléke áldott lesz és ez értékes ajándék is hirdeti az égbe visszatért lélek nemességét. Isten áldása és kegyelme legyen az ajándékozókon!

Sinfalva, 1912. június hó 10-én.

Balla Sámuel, gondnok,

Balázs András, lelkész.

Mulattató.

A tészta ehetetlen kemény volt. A férj így szól: bár én strucvolnék. mert akkor tán megtudnám emészteni ezt a tészttát.

— Azt én sem bánám, felelt a felesége, mert akkor legalább én is structollat visselnék a kalapomon.

A föllekesült pap beszéd közben zsebébe nyul és kivesz egy gesztenyét. Ime hiveim, bemutatom, hogyan értettem fennebb elhangzott szavaimat: az a vallás olyan száraz, mint ez a héj, ellenben a miénk olyan, mint — szava elakad, mert a bél egészen meg volt rothatva.

Az egykori tanítvány találkozott gyermekkori tanítójával. Látja öcsémuram, szól a tanító, most bizony csak úgy megy a sétálás, ha erre a pálcára támaszkodom. A volt tanítvány ártatlan arccal szól: a kedves tanító úr régen is a pálcájára támaszkodott, mikor minket tanítani kellett.

Az egyházközség gondnoka nagyon takarékos ember volt. A templom össze volt repedezve s ahhoz értő emberek megmondották, hogy baj lesz belőle, de a gondnok hideg vérrrel csak annyit felelt: „még ráérünk“. Egyszer telve volt a régi templom az új pap beköszöntőjére. Az új pap lelkesen szónokolt, a gondnok büszkén nézett föl az új papra. A legmagasabb hangra emelkedett volt föl a szónok, midőn az egész gyülekezet ijedten riadt föl, mert a mennyezetről egy darab mész éppen a gondnok fejére hullott. Az új szónok meg volt ijedve, de egyik ügyes székelyember így vigasztalta: ne búsuljon tiszteletes úr, mert abból a kis mészből egy szép templom lesz.

Szerkesztői üzenetek.

Fivérnek. Nővérének éppen találni fog, de az édes anyja is bizonytal megőrül, mert *egy-egy* csendes vasár- | napi délutén felolvas belőle egy-egy imádságot vagy elmélkedést.

Külföldön.

A vallás és hit élete nem pihen, hanem mozog és halad előre s fölfelé a szellemiség felé. Érdeklődünk mások iránt, hogy ne feledkezzünk el magunkról.

A kölni luteránus papot Jathot kizárták a hívei közül, mert Jézust és az ő tiszta evangéliumát hirdette a szószék-ről. Mi történt? Az ami az apostolokkal: elmenvén tanít minden népet. Sweitz Bern városában kitüntetéssel fogadták. Németország- és Sveiitzban óriás gyülekezet előtt tart előadásokat, prédikációkat és tanításokat. Még gyermek osztálya is van. Az ifjuság is rajong érte.

Traub porosz dortmendi lelkész most a Gotha útját járja. Őt is perbe fogták eretnekege miatt s valószínűleg kizárják a gyülekezetéből. A hatás nem marad el, sőt máris sok követője van. Pompás kis nemzetreformatio lesz ebből. Csak tovább. Várjuk a hatást.

Olaszországban is mozog a levegő. Majd megmozdul a föld is. Conte lelkész, ki a mult évben jött haza Amerikából az unitárius ige hirdetője lett Olaszország nagyobb városaiban.

Nyugotindia Jamaica szigetén az unitárius vallás gyökeret vert. Egy ifju apostola akadt már ezelőtt négy évvel Bronson Ethelred személyében, aki két évig nagy buzgósággal folytatott működése után Amerikában Meadvilleben végezte az unitárius theológiát s mint kész lelkész fogja folytatni munkáját, Bronson ur a színes bőrűek közül való, de ez Jamaicaiban nem lesz hátrányára.

Pályázat gazdasszonyi állásra.

A kolozsvári unitárius kollégium konviktusában az 1912—13. tanévre betöltendő egy gazdasszonyi állás. Javadalmazása havi 50 kor., lakás, teljes ellátás, fűtés, világítás. Munka köre: a megrendelés, a piaci bevásárlás, a szállított és megvásárolt összes anyagok, valamint az őrizetére bízott összes felszerelések és berendezések kezelése és a főzés feletti felügyelet. A pályázni akarók július 25-ig küldjék be folyamodásukat Kovács Kálmán konviktusi gondnokhoz (Kolozsvár, unitárius kollégium), ki készséggel ad bővebb felvilágosítást.

Kolozsvár, 1912. június 30.

A konviktus gondnoka.

Telefon sz. 549. ☎ Alapítva 1860.

Gámán J. Örököse

könyvnyomdája

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. figyelmét felhívni a mai kor kivánalmainak megfelelőleg berendezett és villanyjáratú gépekkel ellátott

könyvnyomdámra

Költséget nem kimélve, könyvnyomdámat a legmodernebb betűfajtákkal és díszítményekkel gazdagítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhettek. Ezenkívül a legnagyobb áldozatokkal

== **hangjegyekkel** ==

rendeztem be. A közönség pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

Gámán J. Örököse.